

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Sámova 3, 101 00 Praha 10**

Olympiáda v českém jazyce, 39. ročník, 2012/2013 – krajské kolo

I. kategorie

Počet bodů:

Jméno: Škola:

1. Následující souvětí převed'te, je-li to možné, na věty jednoduché. Souvětí, u nichž to možné není, zakroužkujte. Upravené věty musí obsahovat takové větněčlenské vztahy, které odpovídají vztahům mezi větami výchozího souvětí.
 - A. *Kdo přijde první, ať zatopí.*
 - B. *Poněvadž jste dosud nezaplatil zálohu, škrtneme Vás ze seznamu účastníků zájezdu.*
 - C. *Nenapsal ani nezavolal.*
 - D. *Děkuji za blahopřání, jež jsi mi zaslal.*
 - E. *Odstěhuj se, neboť takhle to už dál nejde.*
 - F. *S Édou už nemluvíme, jelikož je pitomec.*
 - G. *Jakmile vyjde slunce, rozejdete se všichni na stanoviště, která jste si předem připravili.*
 - H. *Nevím, jaké máš na zítřek plány.*
 - I. *Bud' zavolám, že nemohu, nebo když se neozvu, schůzka platí.*
2. Uvědomte si významové shody a významové rozdíly mezi přídavnými jmény *jemný* a *hladký*.
 - a) Uveďte větu nebo slovní spojení, kde je možno užít obou přídavných jmen ve stejném významu – kde je lze zaměnit, aniž by se význam věty nebo slovního spojení změnil.
 - b) Uveďte dvojici vět nebo slovních spojení, v nichž se významy obou přídavných jmen liší – kde je nelze zaměnit beze změny významu věty nebo slovního spojení.

3. a) Napište, od kterých slov jsou odvozena následující přídavná jména přivlastňovací užitá ve spojeních:

velkovodčín titul:

hraběčín pokoj:

maminčín koláč:

horolezčín kamarád:

krasojezdčín kostým:

senátorčín plat:

- b) Posuďte způsob jejich tvoření a své stanovisko odůvodněte.

4. *Mobilní operátoři zdražili volání, reklamují ho ale jako zvýhodněné.*

- a) V zadaném souvětí je nevhodně užitó jedno slovo. Najděte je a napište, ve kterém významu se dané slovo běžně užívá.

- b) Nahraďte toto slovo jiným, vhodným.

- c) Vysvětlete, proč k takovému nevhodnému užití dochází.

5. Všechny následující přepisy zvukových záznamů krátkých vět jsou dvojznačné. Zapište je vždy dvakrát běžným českým pravopisem, abyste ukázali, co dané věty mohou znamenat. Neuvažujte ráz, tj. tvrdý hlasový začátek před samohláskou (zpravidla) na začátku slova.

a) [mrtvímušnepomúže]

b) [živímňeméd'et'i]

c) [natohledajíotpovjet'partneři]

d) [sfilmujenejhoršíscénář]

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Sámova 3, 101 00 Praha 10**

**Olympiáda v českém jazyce, 39. ročník, 2012/2013 – krajské kolo
I. kategorie**

Slohový úkol

Tehdy jsem měl/a opravdu kliku

Zpracujte téma libovolnou formou. Doporučená délka 20–25 řádek.

Krajské kolo OČJ 2012/2013 – 39. ročník – I. kategorie – řešení:

1. A. *První (příchozí) at' zatopí.*
B. *Kvůli nezaplacení zálohy / nezaplacené záloze Vás škrtneme ze seznamu účastníků zájezdu. / Z důvodu ... / Pro nezaplacení ...*
D. *Děkuji za zasláné blahopřání.*
F. *S Édou pro jeho pitomost / kvůli jeho pitomosti už nemluvíme.*
G. *(Hned) při východu slunce se všichni rozejdete na předem připravená stanoviště.*
H. *Nevím (nic) o tvých zítřejších plánech.*
Souvětí C., E. a I. budou zakroužkována.

Bodování: za 6 vhodně upravených souvětí – 4 body;
za 5 vhodně upravených souvětí – 3 body;
za 4 vhodně upravená souvětí – 2 body;
za 3 vhodně upravená souvětí – 1 bod;
za vyznačení 3 nezměněných (nepřevedených) souvětí – 2 body;
za vyznačení 2 nezměněných (nepřevedených) souvětí – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **6 bodů**.

2. Příklad řešení:

- a) *Vzal jsem si na sebe košili z jemného/hladkého hedvábí.*
- b) *Mám rád jemnou ironii.*
Do buchet patří hladká mouka.

Bodování: za 3 vhodně vytvořené věty – 3 body;
za 2 vhodně vytvořené věty – 2 body;
za 1 vhodně vytvořenou větu – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **3 body**.

3. a) *velkovévodkyně, hraběnka, maminka, horolezkyně, krasojedkyně, senátorka*
b) Příklady vysvětlení: Od podstatných jmen *hraběnka, maminka, senátorka* jsou přídavná jména přivlastňovací utvořena vhodně (pravidelně) příponou *-in* (která působí změnu *k – č* – tento údaj se nevyžaduje).
Podoby *velkovévodčín, horolezčín, krasojedčín*, uvedené v zadání, neobsahují celý slovtvorný základ výchozích (základových) slov. / Od podstatných jmen *velkovévodkyně, horolezkyně, krasojedkyně* jsou náležitě (byť zřídka užívané) odvozeniny *velkovévodkynin, horolezkynin, krasojedkynin*.

Bodování: a) za správnou odpověď – 1 bod;
b) za správnou odpověď – 2 body (při drobných nedostacích odečtete 1 bod).

Celkem tedy maximálně **3 body**.

4. Příklad řešení:

- a) *reklamují: reklamovat, uplatňovat reklamaci, tj. požadovat opravu či výměnu vadného zboží nebo vrácení peněz;*
- b) *inzerují / propagují / nabízejí / prohlašují (ho za zvýhodněné) / dělají mu reklamu jako...;*
- c) Příklad vysvětlení: Sloveso *reklamovat* je odvozeno od podstatného jména *reklama*. Od podstatného jména *reklama* je sice takovéto sloveso teoreticky také možno utvořit, ale ve spisovném jazyce se ho neužívá, protože obě podstatná jména mají výrazně rozdílný význam, takže náležitě porozumění takovému slovesu by bylo ztíženo.

Bodování: a) za správnou odpověď – 1 bod;
b) za vhodné nahrazení – 1 bod;
c) za výstižné vysvětlení – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **3 body**.

5. a) Mrtvým už nepomůže. Mrtvý muž nepomůže.
b) Živí mě mé děti. Živím němé děti.
c) Na to hledají odpověď partneři. Na tohle dají odpověď partneři.
d) Zfilmuje nejhorší scénář. Z filmu je nejhorší scénář.

Bodování: za 4 správné dvojice vět – 3 body;
za 3 správné dvojice vět – 2 body;
za 2 správné dvojice vět – 1 bod.

Maximálně tedy **3 body**.

Celkem za jazykovou část 18 bodů.

6. Slohový úkol: Hodnoťte dodržení tématu, plynulost a návaznost textu, vhodný výběr lexikálních prostředků i větnou stavbu. Přihlížejte i k tvaroslovné a pravopisné správnosti.

Bodování: 0–10 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.